Behörighetskonflikter – vilket lands domstol är ansvarig?

”Behörighet” avser rätten och befogenheten att utöva rättskipning inom ett bestämt geografiskt område. Häri ingår domstolars behörighet att pröva mål som rör personer, egendom eller händelser samt befogenhet att ingripa, exempelvis genom häktning eller genom att beslagta egendom.

Som en följd av rätten till fri rörlighet inom Europeiska unionen (EU), medlemsstaternas tendens att utsträcka sin jurisdiktion samt de tekniska framsteg som har gjorts under de senaste decennierna, uppstår ständigt nya situationer där flera medlemsstater är parallellt behöriga att utreda och lagföra för brott på grundval av samma sakförhållanden.

Om medlemsstaterna i ett sådant läge inte vore skyldiga att underrätta varandra om situationer som skulle kunna ge upphov till en behörighetskonflikt eller att samråda för att lösa en behörighetskonflikt, skulle detta kunna leda till att en rättegång genomförs i en medlemsstat som inte är den bäst lämpade för ändamålet (till exempel när relevant bevisning och vittnen befinner sig i en annan medlemsstat) eller till att parallella förfaranden genomförs i olika medlemsstater.

För att minska denna risk antogs i slutet av 2009 ett rambeslut om behörighetskonflikter. Syftet med detta instrument är att främja ett närmare samarbete mellan medlemsstater som driver straffrättsliga förfaranden, och därigenom

förhindra situationer där samma person är föremål för parallella straffrättsliga förfaranden i olika medlemsstater avseende samma sakförhållanden, och nå samförstånd om en effektiv lösning för att undvika de negativa följder som uppkommer av sådana parallella förfaranden.

Rambeslutet syftar till att uppnå detta genom att inrätta ett obligatoriskt samrådsförfarande för situationer där parallella straffrättsliga förfaranden pågår i olika medlemsstater. Om samrådet inte resulterar i att samförstånd nås ska de berörda medlemsstaterna hänskjuta ärendet till Eurojust.

Vid sidan av rambeslutet, som gäller för straffrättsliga förfaranden i allmänhet, finns det en rad EU-instrument med särskilda bestämmelser om hur behörighetskonflikter ska förebyggas och lösas, till exempel

Rambeslut om en europeisk arresteringsorder (artikel 16 i rambeslut 2002/584/RIF)

Rambeslut om bekämpande av terrorism (artikel 9 i rambeslut 2002/475/RIF)

Rambeslut om angrepp mot informationssystem (artikel 10 i rambeslut 2005/222/RIF)

Rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet (artikel 7 i rambeslut 2008/841/RIF)

Rådets förordning om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (artikel 26 i rådets förordning (EU) 2017/1939)

Senaste uppdatering: 09/12/2019

Den här sidan sköts av Europeiska kommissionen. Informationen på denna sida avspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens officiella ståndpunkt. Kommissionen påtar sig inte något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. Vänligen läs den rättsliga informationen för upplysningar om upphovsrätten till EU-sidor.